

List izhaja
dvakrat na mesec.

Posamezna št. 75 p

Naročnina
mesečno 150 D.Rokopisi se ne
vračajo.Nefrankirana pisma
ne sprejemajo.

VOJNI INVALID

Poština plačana
v gotovini.Uredništvo in
upravnništvo v
Št. Peterski
vojašnici.**Glasilo izvršnega odbora udruženja vojnih invalidov, vdov in sirot kraljevine SHS.**

Bič.

Zgodilo se je, kakor je bilo že naprej napovedano. Sovražnik invalidov, dr. Goršič je sedaj dopolnil, kar je začel kot šef invalidskega odseka. Vrgel je invalide na cesto, ali da se izrazimo s kulturno, izobrazeno, dostojno besedo: reduciral jih je.

S polo v roki je naznanil uradnikom na socialni politiki, katere šef je, da so reducirani. In ko so se prebrala imena in so se prizadeti ogledali, so videli, da so sotrpini iz svetovne vojne, da so vsi invalidi. Ta s protezo, oni celo z dvema, tretji brez prstov na rokah. Invalidi, ali kot se imenujejo takšni ljudje tudi z drugo besedo: pohabljeni. Gospod dr. Goršič, bivši sodnik z »izborna« sodnijsko kvalifikacijo in nekakim § kaz. zak. na plečah, kar je že prišlo »Jutro« pa je »fejst« fant. Dobro rejen, gladko obrit, čedno oblečen in kar je najvažnejše — zdravih udov in zdravih pljuč. Jasno da se mu stadi, gledati v pisarnah, nad katerimi je on šef, grdo, ki nimajo prstov na rokah, a vendar pišejo, ki nimajo nog, a vendar hodijo. Hudič, pravcati hudič bi moral biti, ki bi vzdržal tako družbo. Dr. Goršič pa ni hudič, nego človek, povrh še kulturni in civiliziran, ki je celo svoj čas, ko še ni bil radikal, pisal članke socialističnega značaja. In kot človek vendar ne more trpeti, da bi v pisarnah socialne politike sedeli pohabljeni, invalidi, ljudje, ki so bili nekoč ljudje, a zdaj niso več... Zato je poskrbel, da se pisarna očisti, rekli bi: desinficira, da v njih odsej sede ženska krila »fejst punce« in pa za nameček ljudje zdravi in celi. Celi, to je glavno. Kvalifikacija sposobnosti ni važna stvar. To se pridobi in naredi z eno besedo šefovo.

In tako se je zgodilo, da so na socialni politiki v Ljubljani vrgli na cesto invalide. V prvi vrsti moramo omeniti, da sta med njimi dva člana »Izvršnega odbora Udruženja Invalidov«, organizacije, kateri je protektor sam kralj. To sta tovariša Tomc in Krušič. Prvi je predsednik je invalid s 40% in ima pohabljeno roko. Drugi je brez noge in ima 90%.

Tomc ima 15 službenih let, Krušič nekoliko manj. Toraj če sta bila dosedaj sposobna, sta gotovo tudi še dalje. Ali... člana Izvršnega odbora sta. A dr. Goršič ne ljubi Izvršnega odbora in sploh »Udruženja«. Jasno. Ker civiliziran človek, na visokem mestu pač ne more ljubiti (ali vsaj ceniti) pohabljenca in njih organizacije — ker so to oni, ki so s svojo krvjo ustvarili konjunkturo, ugodno za razne in raznovrstne Goršiče.

Nadalje je reduciran invalid s 30% Jus, ki nima prstov na nogah, tuberkulozni invalid Jakulin, ki mora skrbeti za 8 otročičkov. O, srca nimajo gospoda, ki plavajo v izobilju, tuberkulozni invalid Mramor, 80% invalid Podmenik, ki mu manjkata obe nogi, invalid Fern, dr. Milavc, invalid s pohabljeno roko, tuberkulozni 20% invalid Cotič in 100% invalid brez prstov na rokah, Metlika, ki je ob enem računski revident, torej kvalificirani uradnik. Nereducirani pa so neinvalidi in neinvalidkinje, ki imajo deloma manjšo šolsko izobrazbo, nego reducirani invalidi in še nekateri iz teh postranske dobre službe.

Čitatelj tega članka, neinvalid se bo pri teh naštevanih gotovo prijel za glavo (ako je v njem tisti socialni čut, kakor pri dr. Goršiču (kajpada) in rekel:

»Za boga! Saj res sama bolnišnica, ta socialna politika«.

In prav ima. Cela socialna politika SHS do ministrstva za socialno politiko, je ena sama bolnišnica. Vse je bolno v njej, najbolj pa sistem, ki v njej vlada. (Ali morda raditega razpuščajo to ministrstvo, ker je bolno in bolehalo? Op. ured.)

Da pa ne bomo krivični, moramo povedati, da je vendarle našel milost v očeh svojega šefa

eden edini invalid, Sulič. On edini iz vseh je ostal, ker je potrebno, da izjema potrdi pravilo.

Ko pišemo ta članek, nas obdajajo pač čudni občutki. Tako čudni, da se oziram na zemljevid Jugoslavije in iščemo, ali leži Slovenija v Jugoslaviji. V državi, za katero smo se pač borili direktno ali indirektno vsi — a mi invalidi žrtvovali še povrh svoje ude in zdravje.

Mi invalidi in tisti, kojih kosti trohne v nepoznanih krajih, nikakor pa ne tisti, ki vihte nad nami svoj bič od jutra do večera. Nepoznanemu vojaku se odkrivajo spomeniki in se mu defilirajo in ga slavijo. A poznamo žrtve vojne, poznane žrtve, darovane na oltar, da se porodi Jugoslavija, se zaničuje, se jih sramuje, se jih izogiblje, kakor da so gobavi. In to ne samo v slučaju redukcije, to v vseh slučajih, kjer se gre vsaj za nekoliko prijazen pogled tem nesrečnikom.

In pri tem se nam stiskajo pesti. Bogme, stiskajo se nam v bolelnem gnjevu z željo, da bi udarili po oskrumljevalcih naših ran, ki so posvečene Jugoslaviji...

Ko smo ob priliki obiska ministra za socialno politiko dr. Peleša omenili tudi redukcijo in bojazen, da se bo planilo v prvi vrsti po invalidih, je minister odločno zatrdil, da ostanejo vsi invalidi v njegovem resoru na svojem mestu. Drugod pa, kjer se jih bo skušalo reducirati, se bo on zavzemal za nje. To zatrdilo nam stoji pred očmi in prišel je čas, da gospod minister to zatrdilo pokaže dejansko. Mi verja-

memo, da jo pokaže. Bilo bi preveč razočaranja, če bi ga poteptal.

Bič se opleta po naših ledjih, tovariši invalidi. Ljudje, ki niso v življenju žrtvovali ničesar, ga vihte nad nami, v zahvalo, da so nekaj, po naših zaslugah. Tovariši invalidi, ali boste to trpeli? Odgovorite z močno organiziranostjo. Ko bomo vsi trdno organizirani, nas bič ne bo več bil. Naj vam bodo pred očmi vsakdanje krivice, ki se vrše nad invalidi. Saj jih vidite, saj jih na lastni koži čutite.

Dr. Goršiču pa to-le: Saj bi ne bilo trebalo skrivati pole, na kateri so reducirani, tako dolgo, kajti imeli ste jo v predalu že precej dolgo. Vseeno so brez kruha sedaj. Brez tistega tankega, borega kruhka, od katerega so se sicer sušile kosti in krčil želodec, a vseeno kruhka. A kaj sedaj? Kdo jim ga bo dal? Dajte, gospoda, povečajte pokojnine, preživljajte jih — za služili so.

Trdne živce imate, dr. Goršič, zelo trdne. Ali imate tudi tako spanje? Ali vas ne mučijo hude sanje, ali vam ne stoje ob strani vedno ti protivni pohabljeni brez nog, brez prstov na rokah, tuberkulozni? Ali vas ne gledajo molče in v njih molku ne čitate prokletstva?

Srečni ste, dr. Goršič, da nimate hudih sanj.

Daj Bog, da bi jih tudi v bodoče ne imeli. Neprijetne so hude sanje. Mi jih poznamo. V naših sanjah vidimo vedno vas, dr. Goršič.

Daj Bog, da se kmalu zdani. Samo dneva čakamo, da se prebudimo. In ko bo dan, zginejo tudi naše hude sanje.

Ostal bo nam na nje le še ogaben spomin.

Povsod, povsod...

Ne samo pri oddelku socialne politike, nego tudi pri invalidskem odseku in celo v invalidskem domu v Ljubljani se doigrava žaloigra, katere avtor je človek s krutim srcem in sovraštvu poln napram invalidom.

Pet, samih težkih invalidov, brez nog, brez rok, slepih, vsi z ženami in otročički so postavljeni na cesto. Reduciral jih je dr. Goršič. Oni iz invalidskega doma so celo tudi brez strehe.

Ostali pa so, posebno pri invalidskem odseku »invalidi« s približno 20% invalidnostjo, ki so postali invalidi še le pri nadpregledih 1920. in 1921. leta.

Ti nesrečneži, ki so sedaj brez službe, so bili nastavljeni v državni službi, po zakonu, da gre invalidom prednost, posebno pa še pri invalidskih institucijah, in v prvi vrsti pri invalidskih domovih. Mislili so, kakor je mislil vsak, da kot državni nastavljenec sme računati s stalnostjo in kot invalid še posebej. Saj vendar noben invalid ni postal invalid po svoji krivdi, po svoji neprevidnosti, nego je bil k temu primoran pod strahom smrtno kazni.

Kako so se prevarali vsi, najbolj pa invalidi v resničnost in pravičnost zakona. Brez sredstev, brez zaslužka, drugega posla nezmožni, po svoji hibi obsojeni sedaj z otroci in ženami vred, da se postavijo po križpotjih in na žegnanjih. Samo da poslednjih sedaj po zimi ni, a lačna usta hočejo kruha, otroška očesa pro-

sijo kruhka... Kruhka, — a ga ni... — Vzel ga jim je gospod!!!

Invalidi, sovražnik naš se je zaletel v nas, kakor jastreb, in nas kljuje in trga in muči. — Invalidi! Vsi pridete na vrsto, vsi do zadnjega, če si ne odpomoremo sami.

Protestirajmo in organizirajmo se! In svrag bo strl ležal pred nami.

Povsod, povsod nas reducirajo, nas gledajo po strani, zaničujejo! Zato, ker je na naši krvi, na našem zdravju, na naših kosteh vznikla Jugoslavija — ne nam v uteho in pomoč, nego onim, ki niso ničesar doprinesli za njeno zgradbo. Ukradli so nam jo in jo silijo, da nam bodi mačeha.

Mi pa se organiziramo in naš tisočeri in tisočeri roj, strnjen v enotnost in skupno moč, premaga tudi ta naskok.

Povsod, povsod naj vstajajo podružnice Udruženja. Sleherni invalid, vdova in sirota v organizacijo.

Mi moramo pokazati svojo moč. Mi moramo pokazati na sebe in na vse tisočere in tisočere in zaklicati:

»Proč od nas, sovražnik naš!«
Povsod, povsod naj grmi ta grom in zidovje Jerihe se zvale v nič.

O, to se zgodi, prav kmalu zgodi.
V organizacijo, invalidi!

Poročilo iz delegatske ankete.

Dne 4. t. m. se je vršila v Ljubljani v salonu restavracije »pri Levu« anketa izvršnega odbora in delegatov podružnic.

Otvoril jo je tov. Štefe kot vodeči podpredsednik izvršnega odbora ob pol 9. uri dopoldne ter je pozdravil vse navzoče.

Prisotni so bili od strani izvršnega odbora tov. Krušič, Serbec, Belinc, Sterle, Jerman, Vuk, Benedik, Štepic, Juvan, Ušan, Osana in Tomc. Od podružnic pa: iz Maribora Goleš in Justin, iz Ljubljane Peček, iz Zagorja Kösel, iz Št. Petra v Sav. dolini Škafer, iz Logatec Štravs, iz Bleda Gruden, iz Moravč Jamšek, iz Tržiča

Videtič, iz Cvetkovec Senica, iz Brežic Žerjav, iz Črnomlja Maurin, iz Kočevja Potisk, iz Metlike Stankovič, iz Novega mesta Jarc, iz Radvljice Jaklič, iz Murske Sobote Zrinski, iz Skofje Loke Humer, iz Kranja Jerala, iz Mojstrane Tolar, iz Ljutomera Kolbl, iz Kranjske gore Smuk, iz Trbovelj Stender, iz Beltincev Starič, iz Kostanjevice Pavlenč, iz Ptujja Komel, iz Ormoža Miško, iz Dol. Lendave Grča, iz Trebnje Petruša, iz Šmarja pri Jelšah Turk, iz Gorij pri Bledu Cundrič, iz Slovenjgradca Vrhovnik, iz Jesenic Novak, iz Celja Jenko in Fraňili, iz Konjic Petelinšek, iz Krškega Žab-

kar, iz Guštajna Čresovnik, iz Žirov Poženel, iz Šmarja pri Sevnici Sever, iz Vrhnike Turk.

Tov. Štefe prečita dnevni red:

1. Prečitanje zapisnika zadnje ankete.
2. Poročilo izvršnega odbora.
3. Ustanovitev zadruga na Mirju.
4. Izpopolnitev izvršnega odbora.
5. Slučajnosti.

Za verifikacijo pooblastil delegatov so se izbrali tov. Benedik, Serbec in Štepec. Par pooblastil je bilo netočno stiliziranih, ki so bila pa na predlog tov. Zabkarja vseeno odobrena.

Izvolil se je tudi zapisnikar ankete tov. Justin iz Maribora in overovatelj tov. Zabkar iz Krškega in Jaklič iz Radovljice.

Nato pa prečita nam. tajn. tov. Beline zapisnik zadnje deleg. ankete. Po prečitanju se je k debati oglasil tov. Peček iz Ljubljane, ki je zahteval bolj natančno stilizacijo zapisnikov. Preide se k drugi točki, pri kateri je tov. Štefe podal kratke poteze o splošnem delovanju. Izvršni odbor je deloval po navodilih kongresa v Splitu. Prvi cilj delovanja je bil v dosego zakona, da se doseže eksistencijsni minimum vojnih žrtev. Glede zakona je pripomnil, da je ravno v pretresu in bo v bližnji bodočnosti sprejet najbrž v tej redakciji, kot se je napravil današnji načrt v ministrstvu, ne pa po lani na kongresu izdelanem načrtu. Na vsak način se je precej povzelo v načrt iz naše spomenice in naših zahtev sploh. Izgleda, kakor da bodo naše glavne poteze odobrene. Dalje se izvršni odbor zelo interesira za reorganizacijo, ki pa vsled raznih zaprek še ni izvršena. Baviti pa se je začel tudi v gospodarskem smislu, in prvi vrsti z ustanovitvijo zadruga. Ker je državna pomoč slaba, je treba, da si invalidi potom združništva tudi sami materijelno pomagajo. — Dosega tega smotra je odvisna od požrtvovalnosti odbornikov in članstva, zato pozivlja navzoče, da posvetijo svoje moči k delu v tem smislu.

Na vrsto pride tajniško poročilo, kar referira tov. Belinc in sicer kratke poteze delovanja po obč. zboru. Bilo je 29 rednih, 10 izrednih sej, 5020 dopisov, 16 kino pogodb, 60 za razne koncesije, glede trafik je prišlo 150 dopisov. Reverzov z nezaščitenimi trafikanti je bilo 61, dopisov s katerimi se je vzela posameznim invaliditeta je pa prišlo 10. Nove podružnice so se ustanovile v Starem trgu pri Ložu, Dol. Lendavi, Vel. Laščah in Št. Jerneju. Izredna obč. zboru sta bila v Kranju in Šmarju pri Jelšah, shodi pa so bili v Trbovljah, Celju, Kranju in Mariboru. Reviziji sta se vršili v Ljubljani in Mariboru.

Pri pokr. upravi sta bili dve anketi glede barak in stavbe na Mirju v Ljubljani.

Posamezni zastopniki pa so vršili dnevne intervencije v tekočih zadevah.

Razposlanih je bilo tudi 12 okrožnic na podružnice.

Blagajnik tov. Serbec poroča o blagajniškem stanju pri izvršnem odboru in sicer glede onega, ki se tiče samega izvršnega odbora, ter splošnega, ki se tiče celega izvršnega teritorija.

Poročilo je vzeto po bilanci dne 31. VIII. t. l., ki se je morala predložiti središnjemu odboru.

Saldo je zato majhen, ker se dolgujejo precejšnje vsote iz kinopogodb, za katere teče sodno postopanje.

Tov. Krušič poroča iz uprave Vojnega invalida, posamezne vsote dohodkov in izdatkov in izkaže, da je list pasiven, to pa zato, ker stane v tiskarni več, kakor donša članarina.

K točki poročila izvrš. odbora dobi besedo zopet tov. Krušič, ki prečita obširno spomenico, katera se je izročila g. ministru dr. Pelešu, o priliki, ko se je v zadnjem času mudil osebno v Ljubljani. Prečita tudi poročilo o posetu pri ministru.

Oboje je bilo objavljeno v 20. številki Vojnega invalida od 1. novembra t. l.

Poročilo je dal tov. Štefe na debato.

Oglasijo se:

Tov. Peček iz Ljubljane izvaja, da je potrebna kontrola nad Specijelno komisijo za pregled invalidov in navede nekaj nepravilnih slučajev. Tov. Štefe pojasni delo te komisije, ki sestoji iz par članov, med katerimi ni zastopnika udruženja za katerega se je zelo borilo, ali ni bilo uslišano. Mogoče, da dela komisija napake in prosi delegate za konkretne slučaje. Opozarja pa, da ima vsak pravico pritožbe. Komisija ima pravico odstotke znižati ali tudi zvišati, kar je povedal minister sam. Ker se po vprašuje tudi po roku za te pritožbe, se bo natančno pozvedelo in objavilo v našem glasilu.

Tov. Belinc izjavi še, da se imajo pritožbe proti revizijskemu pregledu vlagati na Vojni okrug. Tov. Komel iz Ptuja kritizira postopanje uradnih zdravnikov, ki odklanjajo invalidom brezplačno izdajanje spričeval za poslabšanje hibe. Tov. Štefe odgovori, da so uradni zdravniki dolžni izdajati invalidom brezplačna spričevala za vojne hibe.

Tov. Krušič predlaga, naj se stavi to vprašanje v resolucijo.

Tov. Jenko iz Celja navede slučaj, da uradni zdravnik v Celju noče izdati invalidu spričevala. Zahteva tudi energičen nastop za zakon. Sklene se poslati invalid. odseku vloga, da posreduje glede brezplačnega izdajanja spričeval po uradnih zdravnikih. Rešitev se bo objavila. Tov. Poženel iz Žirov vpraša radi nekih izjav uradnika na invalidskem odseku, kako je postopati? Stvar se mora pozvedeti, predno se o nji razpravlja.

Tov. Zabkar iz Krškega vpraša, zakaj ni objavljen v Vojnem invalidu predpis za delovanje Specijelne nadpregledne komisije? Pojasni se, da so vsa navodila ministra točno v

prestavi objavljena v eni izmed zadnjih števil. V dotičnih pojasnilih se citirajo odredbe in zakoni, po katerih se postopa in po navodilih za pregled »Uputstva«, ki kažejo procenete za posamezne diagnoze.

Tov. Krušič poda še nekatera pojasnila o dobljenih informacijah pregledovanja.

Preide se k tretji točki »Ustanovitev zadruga«. Tov. Štefe naprosi tov. Tomca, ki je dobil v tem vprašanju nekaj misli in informacij. Isti pojasni potrebo do ustanovitve lastne zadruga. Glavni namen današnjega sestanka naj bo razmišljanje o tej gospodarski potrebi, pri kateri naj delegati podajo svoje, mogoče večje mnenje.

Predvsem gre za način ali podlago in strokovno možnost. Mogoča je obrtna ali konzumna zadruga in bi bilo priporočati pri naših razmerah obrtno zadrugo.

Zaposlile bi vsa moči in vsa agilna sila bi šla v prid članstvu.

Tov. Štefe pripominja, da je kreditna zadruga ustanovljena zadnji čas poleg središnjega odbora v Beogradu in so pravila že potrjena po trgovinskem ministru. Zamišljena je pri nas obrtna zadruga, ki bi ji gori omenjena kreditna zadruga lahko opomogla.

Tov. Krušič povdari vprašanje, ali naj bi bila čista invalidska, ali mešana azdruga?

Čisto invalidsko bo težko ustanoviti radi materijelnega stanja in radi zmanjšane produktivne zmoglosti. Na vsak način pa bi moralo ministrstvo subvencionirati. Predlaga pa mešana zadrugo, da bi bilo bolj mogoče delati.

Tov. Štravs iz Logateca predlaga, naj se obrne na Trgovsko obrtno zbornico.

Tov. Peček predlaga delniško zadrugo in sicer 50% delnic v rokah udruženja, ostalo pa v drugih rokah.

Tov. Senica iz Cvetkovcev primerja lep rezultat in pojasni način podlage pri zadrugi trnici, ki jo imajo tam. Vdeleženi so tudi neinvalidi in predlaga tudi pri naši zadrugi tako.

Tov. Zabkar iz Krškega priporoča najprvo zagotovitev podpore in subvencij predno se ustanovi.

Tov. Peček pripominja, da ni treba zadrugarjem delati ravno v Ljubljani, tukaj naj bo samo centrala in založništvo, dela lahko vsak tudi doma, zadruga pa bo razpečavala.

Tov. Videtič iz Tržiča predlaga zadrugo sorodnih strok, da odpadejo konkurence. Priporoča delegatom doma razmišljati in potem podati mnenje.

Tov. Komel iz Ptuja se izjavlja za izdelovalnico perila, ki je z malimi stroški in stroji mogoča, zaposlene pa bi bile tudi ženske moči.

Tov. Jenko iz Celja predlaga rešitev problema zadruga šele po obč. zboru izvrš. odbora, da se vse lahko pripravi.

Tov. Turk iz Vrhnike. Dobro bi bilo, ako se obrnemo najprvo v Beograd za kredit ali

Ivan Vuk:

PODLISTEK.

Častniški sluga.

»Ti ničesar ne veš«, se je vjezil »korporal od dneva«.

»Več, nego ti«, je odvrnil Črpajič.

»No, kje je Putifar?«

»Kaj hočeš z njim?«

»No, polkovno povelje je tu.«

»Lahko ga vzameš.«

»Ali ga je prečital?«

»Prečital.«

»Korporal od dneva« je pogledal vrnjeno polkovno povelje in ker ni videl podpisa svojega stotnika, je rekel:

»A podpisa ni.«

»Ni ga.«

»Torej ni čital Putifar tega povelja.«

»Če nočeš verjeti...«

Črpajič je skomizgnil s pleči, češ, da mu ne more pomagati.

»Jutri je bitka.«

»Da.«

»Ob petih mora biti polk pripravljen.«

»Stotnija pa ob štirih.«

»Kdo je rekel?«

»Putifar.«

S to lažjo pa je šinila Črpajiču še druga laž.

»Stotnija mora biti pripravljena ob štirih«, je ponovil. »Ukaz gospoda stotnika, a major je odredil, naj bo bataljon na zbirališču ob koncu vasi pripravljen točno ob polpetih.«

»Zakaj tega prej ne poveš«, se je razrdil

»korporal od dneva«. Nato pa rekel tiše. »Ali kje je Putifar?«

Črpajič je dvignil obrvi, pokazal s prstom v tla, nato pa zakrožil pest v podobo kozarca in jo nesel k ustom:

»ha, korporal od dneva.« »Pije.«

»Vsi pijejo«, je ponovil skrivnostno Črpajič.

»Korporal od dneva« se je pomenljivo nasmešnil in odšel sporočat stotniji ukaz stotnikov.

Ko je Janez Črpajič svoj ukaz v imenu majorjevem sporočil tudi drugim častniškim slugam in ti drugim »korporalom od dneva« je zamahnil z rokami in se nasmejal z vso zadovoljnostjo.

»Sedaj pa pijte, kolikor in kako dolgo hočete. Nocoj sem jaz poveljnik bataljona.«

S trdim, poveljniškim korakom je šel gledat po vasi, kje je gostilna, da tudi on kaj dobi.

Sredi vasi je igrala godba razne narodne pesmi pri petrolejskih svetilkah, ki so razsvetljevale note. V eni gruči je stala vaška inteligenca, učitelj in učiteljica, poštarica in drugi premožnejši vaščani. Druga gruča, ki je bila tik pri godbi in jo obkrožala, kakor živ, pisan obroč, je sestajala iz vaške mladine različnih vrst. Dalje od njih so pa stale gruče moških in žensk iz vasi in vse to je poslušalo z zanimanjem melodije slovenskih narodnih pesmi, ki jih je igrala godba. Na licih teh ljudi se je svetila svečanost, in nekakšna nepoznana radost, ki jim je objemala srce. Zakaj tako milo in lepo se niso slišali igrati tistih znanih svojih pesmic, prebivalci Krasa, kakor: »Je pa davi slanica pala...«, »Zagorski zvonovi«, »Po jezeru bliz Triglava...«, »Nocoj pa oh nocoj...« in tako dalje. Te pesmi so objemale njih srca z vsem žarom lepote in milobe in jim govorile:

»Ali nas slišite?... Vaše smo, slovenske, kakor je vaš Kras slovenski... Kaj ste slišali lepših od nas, prijatelji?«

Ljudje so prkimavali, kakor da umejo tajne besede, kakor bi govorili:

»Nikjer še nismo slišali lepših od vas, prijateljice, nikjer milejših. Ve ste naše bogastvo, naš ponos, ker nas božate v našem jeziku.«

Črpajič se je ustavil pri godbi, pogledal po ljudeh, vsakega posebej in šel v gostilno.

Za kakšno dobro uro, bilo je deset in godba je že davno nehala igrati, je stopil Črpajič iz gostilne in šel v župnišče.

»Menda so se že napili«, je pomislil.

Ali ko je pogledal v sobe, se ni bilo nobenega častnika nikjer. Za trenutek je obstal sredi sobe, kakor bi mislil nekaj važnega. Nato je stopil na hodnik. Skozi špranjo kuhinjskih vrat je padala blede svetloba v tankih curkih in se zgubljala v gosti temi hodnikov.

Črpajič je potrkal na vrata.

»Kdo je«, se je odzval ženski glas v zvončnem, čistem zvoku.

Črpajič je odprl vrata in obstal na kuhinjskem pragu.

»Ne zamerite, gospodična. Kako dolgo pa mislijo pijančevati gospoda?«

»Nisem jih vprašala«, se je nasmejala dekle.

»To je slabo«, je rekel Črpajič z resnim glasom.

»Zakaj«, je vprašalo dekle istotako resno, trudeč se zadržati smeh. Zakaj resen obraz častniškega sluga se ji je zdel zelo smešen.

»Zato«, je odgovoril Črpajič resno, ker sedaj sami ne veste.

podporo, ako pa se ne bi nič dobilo, da se podružnice izjavijo, koliko bi lahko participirale z denarjem in delom.

Tov. Petelinšek iz Konjic priporoča tkanje domačega platna.

Tov. Peček, Ljubljana, povdarja, da ni računati dosti na podpore in priporoča čimprejše ustanovitev zadruga sorodnih strok, ki naj se osamosvoji.

Tov. Stravs iz Logateca je proti osebnim predpisom akcij temveč naj jih prevzamejo podružnice in izvršni odbor.

Tov. Tomc poroča, da je to umestno, ker gre dobiček za splošnost in ne samo na delničarje kot osebe. Vseeno bi se pa lahko prepustila n. pr. ena tretjina akcij v roke posameznikov.

Tov. Krušič. Zadruga mora biti ločena od izvršnega odbora, ker se udruženje kot tako ne more baviti s tem vprašanjem.

Tov. Žabkar iz Krškega predlaga rešitev najprvo kakšna zadruga naj bo?

Tov. Štefe misli najprvo razmišljati za sredstva in podlaga.

Tov. Goleš iz Maribora ne priporoča delnic, pač pa v rokah udruženja. Glede stroke pa priporoča čevljarstvo popravljalnico.

Tov. Peček iz Ljubljane razmotriva participiranje na dobičku. Podla mnenje o centralizaciji vsote, ki je potrebna za začetek in sicer od 3—4 milijone kron. Kredit odklanja.

Tov. Humer, Škofja loka predlaga nizke delnice, da bi jih lahko vsakdo zmožel. Priporoča izdelovanje perila in manufakture.

Tov. Turk iz Vrhnike izjavlja, da bi prvo leto delničarji radi večjega obratnega kapitala ne dobili nobenega dobička. Tov. Krušič predlaga naj se na podlagi dobljenih informacij, ki so jih podali delegati danes, deluje in pripravlja ter izdela načrt.

V to se splošno pooblasti izvršni odbor, da objavi v najkrajšem času načrt. Soglasno odobreno.

Tov. Vuk predloži stilizacijo predloga ankete izvršnemu odboru glede zadrug, ki se glasi:

»Ker je debata o zadrugah pokazala, da je najumestnejše in najprimernejše, da se ustanovi gospodarska zadruga, se naroča Izvršnemu odboru, da pripravi vse za nje ustanovitev ter da jo ustanovi.

Stroke, s katerimi naj bi se bavila zadruga, naj se vzamejo take, ki zahtevajo najmanj obratnih sredstev in jih izvršujejo naši invalidi ter so najbolj rentabilne. Ustanovitev zadruga v financieslnih sredstvih bazira na delnicah. — K temu naj se pritegne strokovnjak.

Tov. Štefe upa, da bo prišlo v kratkem do pozitivnega rezultata. Pojasni še pravila kreditne zadruga v Beogradu in da je bilo na zadnji plnarni seji središnjega odbora proti

njegovemu oporekanju sklenjeno, da se podpiše iz zadnjega našega obroka monopol. fonda 370 delnic v iznosu 37.000 Din na ime izvršnega odbora. Dvignili smo protest.

Na to pride na dnevni red izpopolnitev odbora.

Predsednik tov. Tomc izjavi, da prevzame zopet predsedstvo. Soglasno potrjeno.

Tov. Krušič izjavlja, da bo podal demisijo, ker si mora iskati zaslužka radi slabega, materialnega stanja in ne more več delati v udruženju.

Vsi delegati oporekajo in smatrajo tov. Krušiča za dobrega in nujno potrebnega sodelavca. On je najbolj agilna oseba in je nenadomestljiv.

Tov. Justin predlaga naj se mu da nekoliko plače. Enako tov. Goleš, ki predlaga vsoto. Tov. Krušič odklanja. Ker pravila tega ne predvidevajo in je po želji njega samega odklonjeno.

Ker tov. Ušan radi svojega lastnega posla in bolehnosti ne izvršuje tajniških poslov, naj se postavi drugega tajnika.

Tov. Ušan pojasni svoj položaj in predlaga isto.

Po pravilih izpopolnjevanja odbora naj si izbere izvršni odbor sam tajnika izmed odbora.

Nato se izvolita soglasno za namestnika odbora mesto tov. Koželja tov. Lavrič, mesto tov. Mikuža pa tov. Modic. Pri zadnji točki »Slučajnosti«, se debatira o nekaterih važnejših zadevah, kakor razpečavanje razglednic in znamk, poslanih od središnjega odbora. Čisti dobiček gre za povzdigo invalidskega doma v Beogradu.

Izvršni odbor naj ukrene po predlogih primerno za razpečavanje.

Tvrdka »Interagencija« v Ljubljani je ponudila razpečavanje masti za čevlje »Borsin« pod etiketo v prid invalidom.

Izvršni odbor naj se informira in ako razvidi za koristno, na primerno razpečavanje pristane.

Zadeva glede razdeljevanja nabranih vsot in monopol. denarja pri podružnici v Cerknici, se ne more rešiti, ker ni navzoč tamkajšnji delegat. Pritožbo prizadetih naj raziskuje izvršni odbor sam.

Naknadno se odobre še dnevnice, določene za bivši kongres v Splitu. Nato se zaključí anketa ob pol' 15. uri.

Stavba na Mirju.

Iz invalidskih kreditov se je kmalu po prvatu pričelo graditi v Ljubljani na Mirju lično enonadstropno poslopje, katero bi imelo namen služiti za ortopedski ambulatorij. Poslopje je dograjeno, manjkajo le še podi, stopnišče in nekatere druge notranje naprave, stoji pa že dve leti neizpopolnjeno in prazno.

Vzrok temu je, da je vlada opustila mnenje, ustanoviti zavod v tako velikem obsegu.

Na naše vedno drezanje je pokrajinska uprava pričela razmišljati, kaj hoče s poslopjem.

Da pride do boljše ukrenitve, je sklicala na dan 27. oktobra t. l. v knjižnično dvorano anketo in povabila na njo vse interesente, med njimi tudi zastopnike udruženja.

Anketo je vodil šef oddelka za socijalno politiko g. dr. Goršič. Rekel je, da ima anketa namen podati mnenje, za kaj bi se poslopje na Mirju porabilo, ker je namera, da bi se izročilo svojemu prvotnemu namenu opuščena.

Prosi g. inž. Otahala, da poda svoje strokovno mnenje o poslopiju. Ing. Otahal pravi, da so znašali dosedanji stroški okoli 750.000 Din in da je potrebno za popolno izgotovitev še kakih 550.000 Din. Popiše poslopje, ki ima prtilično 2 sobi, v I. nadstropju pa 3 večje in 1 manjši prostor. Pod stavbo je klet.

Predlaga, naj bi se v poslopiju nastanili kakí uradi, ali naj se prepusti ljubljanski uni-

verzi, ali pa proda in denar porabi v invalidske svrhe.

Dr. Minař pa poroča, da je bilo o priliki načrta te stavbe določeno, da se vporabi za ortopedsko bolnico. Ker bi stala ta bolnica preveč, je bila nemogoča. Tudi paviljon bi se na Mirju ne mogel vzdržati, ker je preveč oddaljen od splošne bolnice.

Po njegovem mnenju bi se dalo poslopje vporabiti za živčno bolne, ali naj se prepusti tehniški visoki šoli.

Dr. Mrak, načelnik invalidskega odseka pravi, da se poslopje ne sme za drugo vporabiti kot v invalidske namene, ker ne gre, da bi se z invalidskim denarjem gradile stavbe za druge svrhe, ker bi bili invalidi s tem prikrajšani. Naj bi se prepustilo poslopje njim za druge.

Dr. Turk kot zastopnik udruženja stavi predlog, da se poslopje prepusti našemu udruženju, ker ima udruženje z njim dvojni koristni namen. Invalidski zakon predvideva lečenje hib zadobljenih v vojni. Invalidi pa hočemo na lastnih močeh ustanoviti zavod, v katerem bi se vojne žrtve in njih svojci lečili tudi za druge hibe in bolezni, ki ne izvirajo iz vojne.

Poskrbeli bi za lastna zdravstvena sredstva s pomočjo državnih subvencij.

Druga namera udruženja pa je porabiti poslopje za stanovanja zadrugarjev. Poslopje naj se odstopi Udruženju vojnih invalidov brezplačno.

To bo delo, predno zbudim »Putifarja?!« se je prijel Črpajič za glavo.

Deklica se je nasmejala na ves glas.

»Putifarja?... Kdo pa je to?«

Črpajič je položil prst na usta, dasi je vedel, da ga nikdo ne sliši in rekel s komičnim glasom: »To je moj stotnik. Tako so mu izmislili, čeprav ni oženjen.«

»Kaj mora biti vsak oženjen?«

»Kdor hoče biti »Putifar«, mora po mojem mnenju. Ker drugače nimajo »Jožefi« nobenega pomena.«

»Oh, vi ste strašen človek,« je vzdihnila deklica s komičnim vzdihom, mešaje peno na vreli kavi.

»Zato sem vojščak, gospodična. Vsak pa, kdor je vojščak, mora biti strašen.«

Deklica na to ni ničesar odgovorila, nego odstavila posodo s kavo od ognja in rekla:

»Kava je gotova! Vzbudite gospodo!«

Črpajič je pogledal na posodo s kavo, na deklico, kateri je vsled ognja zardel obraz še bolj, kakor navadno in odšel buditi.

Major je hitro vstal, čeravno ga je šcemelo v očeh in glava bila ota. Med tem, ko se je opravljal, mu je Črpajič prinesel kavo.

»Ali je tu polkovno povelje?«

Črpajič mu ga je izročil.

Ko ga je prečital, se je na njegovem licu pojavila neka neprijetna poteza. Zamrmral je sam za se:

»Verdammtter Wein.«

Nato je rekel premišljevalec: »Kedaj že mora biti bataljon pripravljen in kje?«

»Polpetih, gospod major, na koncu vasi.«

Major je pogledal Črpajiču v oči.

Dekletu je šinilo v glavo:

»Rad bi me vlekel.«

Pri tej misli se ji je zazdelo lice Janeza Črpajiča še bolj smešno.

»Ali veste, kako vi izgledate, je rekla, ko ga je nekaj časa ogledovala.

»Kako?«

»Kakor Nabuhodonozor, tisti babilonski, ki mu je roka napisala na steno tiste čudne besede.«

Zdaj je bila vrsta na Črpajiču, da bi se nasmejalo, kakor se je smejala ona. Ali naredil je še strožji obraz.

»Tudi vi bi gledali tako, ako bi vam roka zapisala tiste besede.«

»To bi bila znamenita reč.«

»No, ali samo pomislite, kako bi bilo, če bi pri tej priliki tudi vi prišli v sveto pismo, in bi s prižnice o vas pripovedovali gospodje župniki in kaplani.«

»Hu, kakšen ima jezik,« je pomislila in vprašala: »Po kaj ste pa prišli?«

Črpajič se je domislil, zakaj je prišel.

»Ali smem jutri zjutraj v vaši kuhinji skuhati kavo?«

»Prosim. Pa ne boste mar vi kuhali.«

»O to ni taka umetnost.«

»Kedaj pa vstanete?«

»Ob štirih bó že skušana in popita.«

Dekle je naredilo široke oči.

»Tako zgodaj?!«

»Da. Ob petih se že začne boj, gospodična strašen boj. Poveljniki pa še pijejo. Kdo jih bo jutri budil?«

»Vi, se je nasmejalo dekle.

»Jaz, jaz,« je vzdihnil Črpajič. Budil jih bom že, no kdo bo vstajal?«

»Tisti, katerega boste budili.

Črpajiču je šinila v glavo misel.

»Prvo zbudim vas.«

Mislil je, da jo bo spravil v zadrego, a ona je rekla:

»O izvrstno. Pojdem pa jaz v boj.«

Dasi je bil Črpajič malone prepričan, da spravi v zadrego to hudomušno deklo, ker dekleta se ne dajo kar tako in od kogarkoli buditi, vendar se ni prav nič začudil, da se je zmotil. Njegove oči so pogledale v njene tako priprosto in prodirljivo, da jih je deklica nehote odvrnila drugam in se nasmejala, sama ne vede, zakaj.

Črpajič je videl bele zobe, ki so se zasvetili v skromni svetlobi petrolejke in rekel mehko:

»Lepe zobe imate, gospodična.«

Ona je nalahno zardela in gledaje v stran, stiskala ustnice, da bi se ne videli zobje, rekla:

»Drugo ne veste povedati?!«

Oba sta se zmedla in nista vedela kaj bi rekla.

IV.

Ob pol štirih zjutraj je stopil Črpajič v kuhinjo in obstal na pragu.

Župnikova sestra ej kuhala kavo.

»Kaj pa vi, se je začudil Črpajič.

»Grem v boj. Ker me niste vzbudili, sem se sama.«

In ne čakaje odgovora, je vprašala:

Kaj ste že zbudili gospode poveljnike?«

»Še ne. Poprej skuham kavo.«

»No, to skuham jaz.«

Črpajič je čutil, da se ga je dotaknilo neka prijetežna tam nekje v prsih. Dekle pa je govorilo:

»Zakaj bi ne skuhalo jaz. Dovolj boste imeli posla z gospodo. Pijani so bili.«

Dr. Jamar priporoča zavod vporabiti za tuberkulozne, ker rabijo tuberkulozni invalidi zavetišča.

Dr. Katičič bi bil za dispanzer tuberkuloznih, za kar je pa poslopje premajhno, ker bi šlo v sobe premalo postelj. Predlaga poslopje za otroško zavetišče.

Fr. Erjavec v imenu Mestnega magistrata priporoča, da ostane poslopje v invalidske svrhe. Ako se ne da v to svrhu vporabiti, naj se odda mesni občini za kako mladinsko inštitucijo. — Pripravna bi bila ortopedska telovadnica za otroke.

Iz debat konstatira g. dr. Goršič, da se bo poslopje, ker ne more služiti deločenemu namenu, moralo prepustiti za kake druge invalidske potrebe.

Med ing. Otahalom, dr. Turkom in dr. Katičičem se razvije pogovor glede prikladnosti in vzdrževanja lastne bolnice. Ing. Otahal in dr. Katičič ne priporočata vsled premalega obsega, neprikladnega kraja in materijelnih sredstev.

Dr. Turk opozarja tudi, da je g. minister dr. Peleš pri pogovoru obljubil, da se poslopje odstopi udruženju za njegove namene.

G. Erjavec ponudi tudi udruženju, ako se poslopje prepusti mest. magistratu za mladinsko

inštitucijo v kompenzacijo bolj prikladno stanovanjsko poslopje.

Dr. Turk odgovori, da to sedaj ni mogoče, pozneje pa lahko, ako se pokaže ugodnost.

Ing. Otahal poroča, da poslopje sploh ni za stanovanja prikladno in bi bila v primeri z gradbenimi stroški stanovanja predraga, ker bi jih bilo komaj 3—4. Dr. Turk pravi, da udruženje ne misli na družinska stanovanja, temveč za samce.

Dr. Goršič vpraša g. ing. Otahala za vrednost poslopja, kateri pove, da je poslopje danes vredno nad 6 milijonov kron. Konstatira, da ni enotnega mnenja, večina pa je za to, da se poslopje vporabi v prid invalidom ali v njihov dobrobit vporabi vsaj izkupilo.

Vlada bo ukrenila po premisleku v tem smislu.

Izvršni odbor vojnih invalidov pa stoji na stališču, da se naj odda to poslopje invalidom in ne izkupiček. Z izkupičkom invalidom ne bo prav nič pomagano.

Na anketi se je videlo, da ing. Otahal pač nima ali noče imeti dovolj smisla za invalidsko vprašanje, ker se niti z eno besedo ni izrekel v prid invalidom, razun, da se izkupiček za prodano stavbo nameni invalidom. O dr. Goršiču, seve niti ne govorimo.

Z našim imetjem moramo razpolagati pač mi invalidi in ne neinvalidi.

Naše gibanje.

Gerent invalidske podružnice. Ker so se pri nekaterih odbornikih podružnice Udruženja vojnih invalidov v Mariboru vršile nerednosti, je izvršni odbor kot centrala za Slovenijo v Ljubljani po izvršeni reviziji odboru te podružnice prekinil delovanje. Postavil je podružnici gerenta tov. Rafaela Justin-a abs. jurista in določil izredni občni zbor za dne 9. decembra t. l. ob 9. uri v prostorih restavracije »Kosovo«. — Članstvo te podružnice se opozarja, da ima delovati tov. Justin strogo po navodilih izvršnega odbora, do izvolitve novega podružničnega odbora in naj gleda na disciplino ter se drži pravil.

Invalidi v naši državi. Po zadnjih podatkih znaša število invalidov v naši državi okrog 90.000 mož. — Od teh jih je 74.000 stalnih

invalidov, okrog 14.000 pa samo začasnih. V celi državi se je bilo prijavilo k pregledu 143 tisoč invalidov, pa so jih pregledne komisije 54 tisoč spoznale zdravim. Največ invalidov je v Srbiji in Črni gori, za njo pride Hrvatska in Slovenija, a najmanj jih ima Dalmacija.

Izredna občna zbornica. Po sklepkih izvršnega odbora se vršita dne 4. decembra t. l. ob 9. uri dopoldne v Mariboru, dne 16. decembra t. l. dopoldne pa v Cerknici izredna občna zbornica. Tovariši in tovarišice, udeležite se polnoštevno!

Važno za invalide. Udruženje vojnih invalidov podružnica Ljubljana opozarja vse svoje člane in članice, da zanesljivo izročijo do konca t. m. članske knjižice v pisarni našega tajništva Št. Peterska vojašnica, soba 3.

Razgled po svetu in domovini.

Redukcija se vrši tudi pri oddelku za kmetijstvo v Ljubljani. Reduciranih je 18 uslužbencev.

Državne uradnike se vlačijo za nos. Porazdelili so jih po grupah, sedaj pa baje te grupe niso pravilno razdeljene. Potem je dr. Stojadinović izjavil, da se bodo uradništvu zvišali dohodki s 1. oktobrom le za 25% od tega, kakor odreja zakon.

Tudi vredno, da se zapiše. Dr. Goršič je poleg invalidov reduciriral tudi strojepisko, rodoljubkinjo iz Koroškega, ki je ob plebiscitu agitirala za našo državo in bila vsled tega od Nemcev izgnana iz domačega kraja. Sedaj je za zahvalo — na jugoslovanski cesti.

Med drugimi bo reducirani tudi vladni svetnik V. čin. razreda in v 35. službenem letu s težko srčno napako, pridobljeno v službi. Je nevaren konkurent.

Šest tožb teče pri sodišču proti dr. Goršiču, oziroma radi njega, ker je preveč priljubljen. Lepo število—in čast.

Dne 1. decembra se ima izvršiti v vseh uradih glavna in obsežna redukcija uradništva. To je, na predvečer obletnice ujedinjenja bo mnogo družin brez kruha.

Na bankovce nameravajo vpeljati davek, da bi tako prisilili ljudi, da bi oddajali denar v banko. Od 10 Din naprej bi se naj pritisknila posebna markica, ki bi se imenovala »valutna markica«.

Samomor belgrajskega milijonarja. V Beogradu se je v svoji garaži obesil milijonar Marinković. Baj je nesrečno spekuliral. On se je bal živeti, ker bi ne imel morda več milijonov, nego tisočakov, a kako naj naredi reducirani invalidi?

Tihotapljenje zlata. V Mariboru so zasačili v brzovlaku dva tihotapca in našli v nekem kupeju v ceveh 4000 zlatnikov in to turške lire, napoleon-dore in zlate funte-sterlinge. Tihotapca sta se delala nevednega, češ, da to ni njihovo in da o tem nič ne vesta. Vrednost tega zlata je poldrug milijon dinarjev. — Eh, imajo nekateri denarja kot peška. Le invalidi gladijejo in se povrh še reducirajo.

Bivši nemški prestolonaslednik se je vrnil v Nemčijo. Tega pa si druge države ne puste dopasti in protestirajo. Francija pa baje kako namerava zasesti Hamburg.

Morilec Daskalova, bolgarskega zemljoradniškega poslanika v Pragi je pri porotni razpravi bil oproščen. Nekateri ljudje smejo ubijati svoje sorjake, pa če tudi v tuji državi.

Razno.

Notranjost naše zemlje.

Od vsega početka geološke znanosti je zanimalo skoro najbolj vprašanje, iz česa sestoji notranjost naše zemlje. Znano je, da se pri prodiranju v zemljo viša temperatura na različnih krajih različno, vendar običajno vsakih 30 do 40 m za 1 stopinjo Celzija. Torej bi morala biti v globini 200 km takšna vročina, da bi se rudnine s kamenjem nahajale v tekočem stanju. Običajno se torej misli, da zemlja sestoji iz raztopljenе mase, obdanе od relativno tenke površinske plasti. Eksistenco kapljivo-tekoče vroče mase dokazujejo najbolj vulkani, ki že tisočletja bruhajo lavo.

Vendar bi se dalo marsikaj navesti proti tej domnevi. Prvič bi se naraščanje temperature dalo

razložiti s tem, da vsebuje površinska plast nekaj radija. Zadostovalo bi $\frac{1}{5000}$ mg radija na 1 cbm, da bi se po radiaktivnem razkroju oprostila potrebna gorkota. Seveda je tudi to hipotetično. Najbolj pa govori proti tekoči notranjosti zemlje pojav hibavice. Če bi namreč bila zemeljska površina le tenka plast, ki bi plavala vrh tekoče notranjosti, bi se udala vplivu sonca in meseca in se ravno tako gibala kot morje. Relativnega morskega gibanja napram celini bi torej sploh ne bilo. Iz pojava plime in oseke pa lahko sklepamo na to, da se trdna zemeljska površina vplivu meseca in sonca — kakor da je od središča pa do površine vse sama trdna masa. Z natančnim merjenjem so na podlagi tega rezultata določili, da mora biti notranjost zem-trikrat trša od jekla.

Iz hitrosti potresnih valov in srednje gostote zemlje nam pristopne površine so sklepali, da se stoji zemlja iz kovinske sredine in pa 1500 km debele kamenite plasti, med obema pa se nahaja primeroma tenka, plastična plast magne. Novejša teoretična raziskavanja pa so dognala, da bi ta magna morala biti vsaj tako trdna kot pečatni vosek.

Dasi torej nič pozitivnega ne vemo o notranjosti zemlje, vendar ni dvoma, da je sredina našega planeta izredno vroča — tako vroča, da bi se kamenje raztopilo pod pritiskom atmosfere. Domneva pa se, da ogromni zunanji pritisk (preko 2 milijona kilogramov na kvadratni centimeter v zemeljskem središču) ovira notranje plasti, da se ne morejo raztapljati. Verjetno je tudi, da je masa raztopljenе materija, ki jo bruhajo vulkani na dan, sorazmerno le nezaten del zemeljske globine. — Uganka zemeljske notranjosti vpričo teh dejstev še vedno ostane nerešena. Prepustiti jo moramo prihodnosti.

Barva in značaj. Honoré de Balzac se je nekoč izrazil proti grofici Talmont: »Vsak značaj si izbere barvo, ki mu je prilična, ki je karakteristična za človekovo notranjost in mišljenje. S precejšnjo gotovostjo morete pri ženskah, ki se oblačijo v oranžno, amaratno ali granatno barvasto, rumeno ali sočnozeleno obleko, sklepati na zdražljiv in prepirljiv značaj. Ne zaupajte onim, ki ljubijo vijoličasto barvo, še manj tistim, ki nosijo svetle klobuke, in ogibajte se črnooblečenih. Ta barva se zares imenuje kabalistična (spletkarska), zakaj ženska, ki se lišpa s črnim pajčolanom in pentljami, se prerada udaja najtemnejšim in najnesrečnejšim mislim. Bela je barva onih, ki so brez značaja; ženske, ki se tako oblačijo, so skoro vse kokete. Spomnite se na to, kar pripovedujejo o cesarici Jožefini, o madame Tailien in gospej Récamier — bile so vedno belo oblečene. Rožnato barvo ljubijo one, ki štejejo svojih petindvajset let in čez. Mlade deklice s petnajst pomladmi volijo prav redko to barvo; ljubša jim je temnejša, in sicer iz edinega vzroka, ker še ne poznajo plemenitega tona in ker mladina brez premisleka in izkušnje vedno gleda svet v napačni luči. Splošno so ženske, ki ljubijo rožno bolj nego druge barve, čile, duhovite, nadvse ljubeznive, življenja vesele in priljudne, družabne in so brez onih grdih muh, ki so nam pri črnooblečenih tako odurne. Nebesna barva je barva lepe ženske; vsaka starost jo ljubi in ona pristoja tudi vsaki starosti. One, ki jo volijo, so često krotke in preudarne. Kadar so pa te vrste žensk žalostne in nesrečne, se nosijo bisernosivo. Rožnordeča in višnjava barva je barva za dneve sreče, otožnosiva pa za dneve žalosti. Slednja ugaja trpečim dušam, kadar so žive, smejoče se barve izgubile za nje ves čar in je njih mrav in čut še prenežna, njih obraz še presvež, da bi se zavile od nog do glave v črnino. Siva barva je prehodna; približuje se že tolažeči nebesni višnjevosti. Lilasto obleko nosijo skoro le ženske, ki so bile nekdanj lepe in niso več, ali pa, ki ostanejo vedno lepe. Ta barva je nekaka »pokojninska barva za one žene, ki so se umaknile v tiho življenje po doseženih velikih triumfih«.

Iz upravnštva »Vojnega Invalida«.

Današnji številki je priložena tudi posebna izdaja z dne 15. t. m. Podružnicam pa se pošlje po več posebnih izdaj z naročilom, da jih razpečajo po 50 para in obdrže izkupiček v podružničnih blagajnah.

P. n. naročniki in naročnice se naprošajo, da ob vsaki spremembi naslova javijo vedno svoj stari in pa novi naslov, da se na ta način odpravi nepotrebno pisarjenje.

Posebno izdajo »Vojnega invalida« smo izdali 15. t. m. Po ljubljanskih ulicah se je prodajal zvečer in v jutru drugega dne — in razprodal. V narodu smo vzbudili zanimanje, nejevoljo proti takemu postopanju šefa socialne politike. Vsakdo je čutil z reduciranimi.

In to nas je še bolj podbodorilo v naši borbi. Vse stranke dosedaj, razun radikalne, so nam obljubile svojo pomoč.

Zato kličemo: Še ni padla poslednja beseda, gospod šef socialne politike, dr. Goršič!...

ZA TISKOVNI SKLAD SO DAROVALI:

N. Preskar — Blanč, Ljubljana, izgubljen stava Din 100.—
Enzi Alfred, Špital ob Dravi Din 6.—
Skupaj Din 106.—

V zadnji številki Voj. invalida je bila sledeča pomota: glasiti bi se moralo podružnicam v Sošanju je nabrala potom nabiranih pol za tiskovni sklad Din 666.—

Odgovorni urednik: Franc Belinc.
Tisk tiskarne Makso Hrovatin, Ljubljana.